

Лісова біотехнологія

Викладач (лекційні заняття): *д.с.-г.н., Сорока Анатолій Іванович*

Кафедра: *кафедра генетики та рослинних ресурсів*

Е-mail: genetika@znu.edu.ua

Телефон: +38061 2287586

Викладач (лабораторні заняття): *д.с.-г.н., Сорока Анатолій Іванович*

Кафедра: *кафедра генетики та рослинних ресурсів*

Е-mail: genetika@znu.edu.ua

Телефон: +38067 7122499 (*Viber*)

Інші засоби зв'язку:

1. Особисті повідомлення в системі Moodle

Освітня програма, рівень вищої освіти	ОП Мисливське господарство та рослинні ресурси бакалавр				
Статус дисципліни	Нормативна				
Кредити ECTS	5	Навч. рік	2021-22	Рік навчання: 4	Тижні 10
Кількість годин	150	Кількість змістових модулів	8	Лекційні заняття – 20 Лабораторні заняття – 30 Самостійна робота – 100	
Вид контролю	<i>Екзамен</i>				
Посилання на курс в Moodle	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=5659				
Консультації:	Консультації відбуваються у кількох форматах: очні консультації (offline/Face-to Face) III корпус ЗНУ ауд. 202, 203 (Сорока А.І.), online за допомогою платформ Zoom, за необхідністю та попередніми домовленостями через електронну пошту викладачів, дистанційно у <i>Viber</i> - на запити відповіді у робочий час з 8-00 до 17-00 з понеділка по п'ятницю				

ОПИС КУРСУ

Лісова біотехнологія - це один із напрямків розвитку біотехнологій, який має як теоретичне, так і практичне застосування. Сучасна біотехнологія ґрунтується на досягненнях різних галузей наук, зокрема мікробіології, генетики, біохімії, фізіології, молекулярної біології, фізики та інших біологічних і технічних наук. Це – один із пріоритетних напрямів розвитку біологічної науки, головним завданням якого є використання біологічних процесів, систем і організмів у різних галузях народного господарства.

Дана дисципліна спрямована на формування теоретичних та практичних засад і принципів, спрямованих на визначення основних біотехнологічних напрямків використання властивостей рослин та окремих клітин і тканин для задоволення потреб людини.

Метою даного курсу є дати здобувачам вищої освіти комплекс теоретичних і практичних знань, необхідних для розуміння місця та ролі даної дисципліни у системі біологічних наук. Ознайомити здобувачів вищої освіти з сучасним рівнем знань з фундаментальних питань даної

дисципліни, її об'єктами та методами. Показати можливості роботи з культурою *in vitro*. Надати уявлення про генетичні процеси на які опирається сучасна біотехнологія. Навчити здобувачів вищої освіти можливостям одержання цілісного рослинного організму з окремої клітини. Надати уявлення про генетичні процеси, які відбуваються у культурі *in vitro*. Навчити розуміти проблеми та перспективи мікроклонального розмноження для створення трансгенних організмів. Надати знання про можливості використання мікроклонального розмноження для масового розмноження в промислових умовах організмів лісового фітоценозу, збереження генофонду цінних лісових та інших культур, отримання безвірусного садівного матеріалу. Розуміти методики, необхідні для отримання стабільних форм організмів або, навпаки, збільшення мінливості.

Питання що їх ставить ця дисципліна допомагають розвинути вміння аналізувати, робити припущення, створювати та перевіряти гіпотези, розмірковувати, тобто, формують не тільки академічні знання, але й розвивають інші корисні навички (так звані «soft-skills»): критичне мислення, вміння працювати в команді, навички спілкування з однолітками та представниками інших вікових категорій, тощо.

Надбані знання можуть бути застосовані у роботі науково-дослідних інститутів, екологічних лабораторій, біотехнологічних лабораторій, селекційно-дослідних станцій, ботанічних садів.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- У разі успішного завершення курсу здобувач вищої освіти зможе:**
- ✓ пояснити призначення і можливості біотехнологічних методів
  - ✓ користуватися методами *in vitro* з дотриманням вимог стерильності
  - ✓ розуміти і використовувати знання в області генетичної та клітинної біотехнології
  - ✓ добирати методики, необхідні для отримання стабільних форм організмів або збільшення мінливості
  - ✓ підбирати системи культивування для певного типу клітин чи тканин
  - ✓ надати рекомендації щодо обладнання, необхідного в біотехнологічній лабораторії та його призначення
  - ✓ рекомендувати певну біотехнологічну методику для вирішення конкретних завдань
  - ✓ застосувати методи мікроклонального розмноження для прискореного створення та розмноження нових форм рослин
  - ✓ застосовувати метод кріоконсервування для збереження цінного генофонду
  - ✓ пропонувати шляхи отримання безвірусного садівного матеріалу
  - ✓ розуміти перспективи та проблеми генетичної інженерії
  - ✓ створювати схему експерименту для підтвердження висунутих гіпотез
  - ✓ вести дискусію та підтримувати діалог з питань біотехнології
  - ✓ використовувати біотехнологічну термінологію англійською мовою

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Основні навчальні ресурси представлено на сторінці курсу у системі електронного забезпечення навчання ЗНУ Moodle за посиланням розміщеним у першій секції цього силабусу. Там також розміщення покликання на додаткові ресурси, які дають змогу розширити та поглибити свої знання з загальної біотехнології та біотехнології рослин, інформаційні ресурси, відеоматеріали, довідкова література тощо.

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи (має 60 балів):

Поточне тестування за кожною темою (має 36 балів) – здійснюється або на занятті аудиторно або на платформі Moodle по загальній домовленості групи з викладачем наприкінці вивчення тем змістовного модулю.

Виконання, оформлення та захист протоколів лабораторних занять – (має 24 балів) передбачає: а) виконання лабораторної роботи; б) занесення у протокол відповідних записів, складання необхідних схем, відповідь на запропоновані питання, формулювання висновків; в) захист лабораторної роботи (протягом одного тижня з дня її проведення), тобто надання відповіді на запитання викладача щодо теоретичного та практичного змісту роботи.

Підсумкові контрольні заходи (має 40 балів):

Індивідуальне практичне завдання (має 20 балів) – виконується у вигляді підготовки презентації з використанням літературних даних за обраною темою. Загальний обсяг не менше 10 інформативних слайдів з ілюстраціями. Оформлюється за загальними вимогами. Захист здійснюється на лабораторних заняттях впродовж курсу. Список тем наведено у завданні на платформі Moodle.

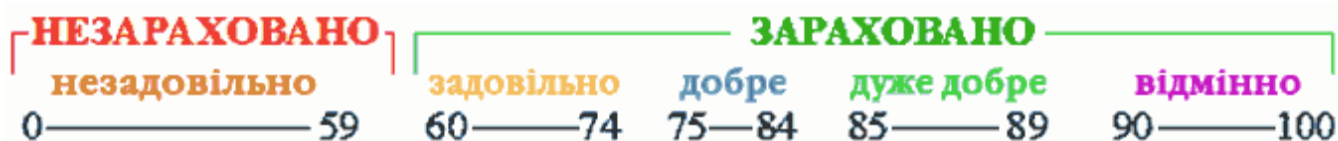
Письмова (або усна) відповідь на екзамені (має 20 балів). Білет складається з чотирьох завдань: трьох теоретичних та одного практичного. Кожне теоретичне та практичне завдання оцінюється за 6-ти бальною шкалою. Перелік питань див. на сторінці курсу у Moodle.

Контрольний захід		% від загальної оцінки
Поточний контроль (має 60%)		
Змістовий модуль 1	Вид теоретичного завдання: поточне тестування	4
	Вид практичного завдання: виконання, оформлення та захист протоколу лабораторних занять	3
Змістовий модуль 2	Вид теоретичного завдання: поточне тестування	4
	Вид практичного завдання: виконання, оформлення та захист протоколу лабораторних занять	3
Змістовий модуль 3	Вид теоретичного завдання: поточне тестування	5
	Вид практичного завдання: виконання, оформлення та захист протоколу лабораторних занять	3
Змістовий модуль 4	Вид теоретичного завдання: поточне тестування	5
	Вид практичного завдання: виконання, оформлення та захист протоколу лабораторних занять;	3
Змістовий модуль 5	Вид теоретичного завдання: поточне тестування	5
	Вид практичного завдання: виконання, оформлення та захист протоколу лабораторного заняття	3
Змістовий модуль 6	Вид теоретичного завдання: поточне тестування	5
	Вид практичного завдання: виконання, оформлення та захист протоколу лабораторного заняття	3
Змістовий	Вид теоретичного завдання: поточне тестування	4

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

модуль 7	Вид практичного завдання: виконання, оформлення та захист протоколу лабораторного заняття	3
Змістовий модуль 8	Вид теоретичного завдання: поточне тестування	4
	Вид практичного завдання: виконання, оформлення та захист протоколу лабораторного заняття	3
Підсумковий контроль (max 40%)		
Індивідуальне практичне завдання		20
Екзамен		20
Разом		100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема змістового модулю	Контрольний захід	Кількість балів
Змістовий модуль 1			
Тиждень 1 Лекція 1	Предмет «Лісова біотехнологія». Основна мета та проблеми біотехнології.	Поточне тестування	4
Тиждень 1 Лабораторне заняття 1-2	Інструментарій біотехнологічної лабораторії. Принципи дотримання стерильності.	Захист протоколу лабораторної роботи	3
Змістовий модуль 2			
Тиждень 2 Лекція 2	Історія методу.	Поточне тестування	4
Тиждень 2, 3 Лабораторне заняття 3-4	Неорганічні та органічні компоненти поживних середовищ. Фітогормональний склад поживних середовищ.	Захист протоколу лабораторної роботи	3

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

Змістовий модуль 3			
Тиждень 3 Лекція 3-4	Дедиференціювання та калусоутворення in vitro.	Поточне тестування	5
Тиждень 3 Лабораторне заняття 5	Маточні розчини.	Захист протоколу лабораторної роботи	3
Змістовий модуль 4			
Тиждень 4 Лекція 5	Генетична мінливість in vitro.	Поточне тестування	5
Тиждень 4, 5 Лабораторне заняття 6-7	Поживні середовища для культивування клітин та тканин рослин. Поживне середовище Мурашіге-Скуга.	Захист протоколу лабораторної роботи	3
Змістовий модуль 5			
Тиждень 5 Лекція 6	Вплив умов культивування.	Поточне тестування	5
Тиждень 5, 6 Лабораторне заняття 8-9	Основні методи біотехнологічних досліджень та напрями їх використання.	Захист протоколу лабораторної роботи	3
Змістовий модуль 6			
Тиждень 5 Лекція 7	Види морфогенезу in vitro.	Поточне тестування	5
Тиждень 7 Лабораторне заняття 10-11	Культура незрілих зародків.	Захист протоколу лабораторної роботи	3
Змістовий модуль 7			
Тиждень 5 Лекція 8-9	Мікроклональне розмноження в селекції рослинних організмів. Особливості деревних та трав'янистих рослин.	Поточне тестування	4
Тиждень 8, 9 Лабораторне заняття 12-13	Типи рослинних експлантів. Мікроклональне розмноження з використанням існуючих у рослині меристем.	Захист протоколу лабораторної роботи	3
Змістовий модуль 8			
Тиждень 5 Лекція 10	Метод кріоконсервування. Банки генів.	Поточне тестування	4
Тиждень 9, 10 Лабораторне заняття 14-15	Аналіз впливу стерилізуючих речовин та компонентів середовища на ріст і розвиток експлантів.	Захист протоколу лабораторної роботи	3
Сесія		Індивідуальне практичне завдання	20
		Екзамен	20

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

1. Clark D. P., Pazdernik N. J. Biotechnology. New York : Elsevier Inc. 2nd Edition, 2018. 254 p.
2. Das H. K. Textbook of Biotechnology, 5ed, 2004, 1104 p.
3. Біотехнологія з основами екології: навчальний посібник / Трохимчук І. М., Плюта Н. В., Логвиненко І. П., Сачук Р. М. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2019. 304 с.
4. Біотехнологія: підруч. для підготов. спец. в аграр. вищ. навч. закладах / В.Г. Герасименко, М.О. Герасименко, М.І. Цвіліховський; за ред. В.Г. Герасименка. Київ : Фірма "Інкос", 2006. 646 с.
5. Дробик Н.М., Гуменюк Г.Б., Грубінко В.В. Лабораторний практикум з біотехнології. Тернопіль, 2019. 124 с.
6. Екологічна біотехнологія / Швед О. В., Миколів О. Б., Комаровська-Порохнявець О. З., Новіков В. П.: у 2 кн. Львів: Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2010. Кн. 1. 424 с.
7. Игнатова С. А. Клеточные технологии в растениеводстве, генетике и селекции возделываемых растений: задачи, возможности, разработки систем in vitro. Одесса : Астропринт, 2011. 224 с.
8. Іншина Н.М. Біотехнологія. Суми : Видавництво СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2009. 171с.
9. Картель Н.А., Кильчевский А.В. Биотехнология в растениеводстве. Минск : Тэхналогія, 2005. 309 с.
10. Кушнір Г. П., Сарнацька В. В. Мікроклональне розмноження рослин. Київ : Наукова думка, 2005. 272 с.
11. Мартиненко О. І. Методи молекулярної біотехнології. Лабораторний практикум. Київ : Академперіодика, 2010. 232 с.
12. Мельничук М. Д., Новак Т. В., Кунах В. А. Біотехнологія рослин : підручник. Київ : ПоліграфКонсалтинг, 2003. 520 с.
13. Пирог Т. П., Ігнатова О. А. Загальна біотехнологія. Київ : НУХТ, 2009. 336 с.

Інформаційні джерела:

1. Биотехнология. URL: <https://bioengineering.kpi.ua/attachments/article/278/krasu009.pdf>
2. Биотехнология высших растений: культура in vitro: URL: <http://zplant.awardspace.info/STUDY/STUDY.HTML#textbooks>
3. Биотехнология: свершения и надежды. URL: <http://www.padaread.com/?book=37050&pg=5>
4. Biotechnology. URL: <https://www.intechopen.com/books/45>
5. Biochemistry and Biotechnology for Modern Medicine. URL: http://www.biochemistry.org.ua/images/stories/Komisarenko/Monograf_SVK-70.pdf

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ¹

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування усіх занять курсу (у всіх форматах offline, online) є **обов'язковим** та фіксується у журналах академічних груп. Пропуски можливі тільки **за поважної причини** (лікарняний, заява у деканаті, відрядження, подання деканату для участі у різноманітних заходах поза навчальної діяльності) – ці заняття відпрацьовуються **без втрати балів** за пропущене заняття за умови виконання усіх його вимог та оформлення відповідним чином (протокол лабораторного заняття, конспект лекційного заняття). Відпрацювання лабораторних занять здійснюється за пред'явлення обґрунтування пропуску та домовленості зі старшим лаборантом кафедри у час коли лабораторія та лаборант вільні. Відпрацювання пропущених лекційних занять передбачає пред'явлення викладачу конспекту відповідної лекції написаному власноруч. Заняття пропущені **з неповажної причини** також відпрацьовуються за вищезгаданою схемою, але **оцінюються меншою кількістю балів або не оцінюються взагалі.** Якщо здобувач вищої освіти пропускає заняття в online форматі через технічні проблеми (відсутність Інтернет - з'єднання, проблеми доступу до платформ спілкування, неякісний зв'язок) він повинен повідомити про це викладача не пізніше ніж через добу після заняття або попередити заздалегідь про неможливість присутності на занятті. В цьому випадку механізм відпрацювання буде узгоджуватися окремо у кожному випадку зважаючи на обставини.

До заліку допускаються здобувачі вищої освіти які набрали не менш ніж 35 балів поточного контролю.

Політика академічної доброчесності

Кожний здобувач вищої освіти **зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності.** Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору інформаційних джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це плагіат. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора або джерело інформації. Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтесь з довідковими джерелами з цієї тематики.

До здобувачів освіти, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки **можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи** (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу). Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, **до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання.** **Ідентичні роботи здобувачів освіти одного потоку не оцінюються** – жоден зі здобувачів вищої освіти з однаковими роботами не отримає бали за такі завдання та **не буде мати права переробити ці завдання.**

Приступаючи до вивчення курсу здобувач вищої освіти автоматично погоджується з **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ** (посилання за яким можна ознайомитись з Кодексом розміщено у додатку до цього силабусу) та **вимогами викладеними вище.**

---

¹ Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів тощо. Викладач сам вирішує, що треба знати здобувачу освіти для успішного проходження курсу!

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Перед початком занять (у будь-якому форматі) усі учасники навчального процесу або вимикають або переводять мобільні пристрої у режим авіа польоту або у режим без звуку. За умови проведення заняття в онлайн форматі висувається вимога **відключення мікрофону** здобувачами освіти. Включення мікрофону відбувається лише за умови дозволу це зробити від викладача чи для відповіді на запитання спрямоване саме цьому здобувачу освіти. Під час роботи групою викладач пояснює правила спілкування та режим включення/відключення мікрофонів. **За порушення правил поведінки на занятті здобувач освіти може бути видаленим із заняття.**

Використання гаджетів дозволяється лише якщо цього вимагає навчальний процес (тестування, перегляд відео чи прослуховування аудіо матеріалів, використання навчальної літератури, посібників, довідників у електронному вигляді тощо) та з **дозволу викладача**. У випадку несанкціонованого використання будь-яких гаджетів здобувач освіти може бути видаленим з аудиторії чи онлайн заняття без права відпрацювання цього заняття та з втратою балів за нього.

Використання гаджетів на контрольних заходах заборонено за винятком використання їх для проходження тестування в системі Moodle (при цьому на гаджеті відкрита тільки вкладка цієї системи).

Комунікація

Комунікація **викладачів** зі **здобувачами вищої освіти** відбувається у кількох форматах в залежності від форми здобування вищої освіти (денна або заочна), а також в залежності від типу навчання кожного навчального року (*offline, blended, online*). В форматі Face-to-Face викладачів можна знайти в аудиторіях 202, 203, 204 III навчального корпусу згідно регламенту роботи який затверджується кожного семестру та доступний на стенді кафедри генетики та рослинних ресурсів. Спілкування з використанням різноманітних мобільних каналів зв'язку (телефон, СМС, ММС повідомлення Viber) – викладач відповідає за можливості (під час занять, в обідню перерву та після закінчення робочого часу повідомлення та дзвінки не приймаються), всі повідомлення отримані за цими каналами зв'язку у неробочий час будуть опрацьовані наступного дня (за винятком неділі). На електронні листи та звернення відповідь протягом максимум 3 днів. Комунікація в соцмережах відбувається також у робочий час. Можливі виключення за потреби (перескладання контрольних заходів чи заліку, сесія здобувачів вищої освіти заочної форми тощо), але по неділях та у святкові та неробочі дні відповідь викладача може бути отримана у перший робочий день по закінченню свят чи вихідних. Консультації за допомогою платформ Zoom, Google Meet, Microsoft Teams проводяться за необхідністю та попередньою домовленістю через електронну пошту викладача.

Проте викладачі очікують на взаємоповагу при спілкуванні зі здобувачами освіти (надсилання повідомлень, в т.ч. на електронну пошту протягом часу з 7-00 до 22-00, а не посеред ночі). Якщо ви не отримали відповідь на ваші запити протягом 3 днів слід або звернутися до викладача у режимі *offline* (в університеті) або повторити запит бо іноді виникають технічні помилки та Ваше повідомлення не було отримано.

До здобувачів освіти висувається прохання після закінчення курсу залишити відгук у системі Moodle та **бути активними на форумах** і при виникненні питань звертатись також до форумів дисципліни у цій системі. **Створювати нові обговорення** питань що виникають під час вивчення дисципліни на форумах самостійно за необхідністю. **Змінити у своєму профілі в системі Moodle адресу електронної пошти з встановленої за замовчуванням автоматично на діючу адресу електронної пошти яка постійно перевіряється.** Це додаткова можливість вчасно отримувати новини дисципліни та канал зв'язку для викладачів (викладач буде мати змогу написати вам листа якщо виникають якісь питання чи проблемні ситуації). **До здобувачів освіти висувається вимога періодично заходити в систему Moodle та відстежувати новини і вчасно виконувати завдання.**

Будь-які **конфліктні ситуації** що виникають під час навчального процесу мають бути **урегульовані** згідно діючих законодавчих актів та Положень ЗНУ (див. Додаток до цього силабусу), а також за допомогою завідувача кафедрою, деканату, студентського самоврядування та адміністрації ЗНУ (за потреби).

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2021-2022 рр.

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2021-2022 н. р.

<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/biology/study>

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Здобувачі вищої освіти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених *Кодексом академічної доброчесності ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих здобувачами освіти знань, навичок та вмій (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методичку проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання здобувачу освіти права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmp5>. Підстави та процедури відрахування здобувачів освіти, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8qbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycyfws9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

· для здобувачів освіти ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна

· для здобувачів освіти Інженерного інституту ЗНУ - alexvask54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>
Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>